

Rozhovor s vdp. Ľubomírom Urbančekom. „Potrebujeme sa vrátiť k podstate liturgie – skutočnému klaňaniu sa Bohu!“

18. februára 2021 ✚ Cirkev ✚ Rozhovory

Rozprávali sme sa s kňazom vdp. Ľubomírom Urbančekom. Čitatelia Christianitas ho môžu poznať najmä z textov jeho kázni, ktoré pravidelne uverejňujeme. Otec Urbanček je však aktívny aj na sociálnych sieťach, jeho *osobný blog* čoskoro dosiahne už 10 000 sledovateľov. V nasledujúcom, trochu obsiahlejšom rozhovore, sme sa podujali priblížiť jeho pohľady a názory, rozhodne sa ho oplatí dočítať až do konca!

vdp. Ľubomír Urbanček

Zažívame bezprecedentnú situáciu v cirkevnom aj svetskom priestore. Stále platí zákaz verejných sv. omší a život spoločnosti je prísne regulovaný. Aký bude mať podľa Vás dopad tento výnimočný rok na vieru slovenských katolíkov?

Toto je veľmi náročná otázka. Skúsme však vychádzať pri hľadaní odpovede na ňu z náuky a základov katolíckej viery. Krstom sme sa stali Božími deťmi, čím v nás začal nadprirodzený život a prijali sme Božiu milosť. S používaním rozumu je potrebné, aby sme tento Boží dar v nás ďalej rozvíjali. Rozvíjame ho predovšetkým prijímaním sviatostí a následne osobnou modlitbou. Bez prijímania milosti v nás tento nadprirodzený život zaniká. Navyše, my ako kňazi pozorujeme, koľko ľudí na Slovensku chodí do kostola len

zo zvyku. To znamená, že ten plamienok viery v nich je veľmi slabý. Keby sme si aj stav posväcujúcej milosti ako tak zachovávali, veľmi dobre vieme, čomu nás učí anjelský učiteľ, svätý Tomáš – ako je nemožné bez pomoci Božej milosti zotrvať v stave posväcujúcej milosti. **Nuž a keď naši veriaci teraz nemajú prístup k sviatostiam, čo môžeme očakávať, keď predtým, keď ho aj mali, pristupovali k sviatosti pokánia veľmi obmedzene?**

Ja sám som minulý mesiac prekonal ochorenie Covid a viem, že hoci denne slávim svätú omšu a pravidelne prijímam sviatosti, aké to bolo náročné. V tie dni som myslel na mnohých veriacich, od ktorých dostávam množstvo správ, že aj keď žiadajú o vyslúženie sviatostí, sú žiaľ odmietnutí. Bol aj taký názor, že naši veriaci budú mať väčší hlad po sviatostiach a duchovne. Väčší nezmysel som už dlho nepočul. Je to ako povedať na ulici zomierajúcemu hladom: „neboj sa, vydrž ešte, potom Ti bude lepšie chutiť.“ Podobné názory odrážajú stav znalosti katolíckej viery, ktorý je, žiaľ, veľmi zlý. Už v 60. rokoch minulého storočia blahoslavený otec Eugen od dieťaťa Ježiša, francúzsky bosý karmelitán vo svojom monumentálnom diele o modlitbe povedal, že najväčším nepriateľom duchovného života je **neznalosť v oblasti poznania náuky**. Čo by povedal dnes?

Veriaci Vás poznajú ako ctiteľa slúženia obety sv. omše podľa misála z roku 1962, ľudovo zvanej aj „tradičná omša“. Mohli by ste našim čitateľom priblížiť, čo Vás priviedlo k jej slúženiu?

Prvýkrát som sa stretol s tradičnou svätou omšou, ktorá sa slúžila do reformy II. vatikánskeho koncilu, ako študent fyziky v Prahe, krátko po vydaní *Motu Proprio Summorum Pontificum* Benediktom XVI. Musím povedať, že prvá skúsenosť ma veľmi neoslovila. Následne som sa k nej znova dostal v Ríme, už ako bohoslovec, skrze známosť s kardinálom Burkom. Postupne som spoznal ďalších kňazov, ktorí ju slúžia a hoci som poznal mnohých dobrých kňazov, ktorí túto liturgiu neslúžia, viac som nachádzal vzor práve v kňazoch, ktorí tradičnú liturgiu slúžili. Bola to taká postupná láska.

Jedným z najväčších duchovných vzorov a aj vzorov kňaza a teológa, bol pre mňa **Charles Journet**, ktorého dokonca na sklonku života menoval Pavol VI. aj za kardinála. Liturgickú reformu prijal ako kardinál s veľkou nevôľou, zvlášť vzhľadom na jej, jemne povedané, veľmi problematické preklady do ľudového jazyka, ako aj na veľké ochudobnenie symboliky, ktorá bola prítomná minimálne od 6. storočia z čias pápeža Gregora Veľkého. Vtedy staručký kardinál poznamenal, že hoci počas svojho pomerne dlhého života slúžil len tzv. Tridentskú liturgiu, vďaka jej kráse a bohatstvu nedokázal vyčerpať celú jej nesmiernu hĺbku. Musím

povedať, že v týchto slovách sa denno-denne utvrdzujem na vlastnej koži, a tak je svätá omša najväčšou milosťou môjho kňazského života. Zároveň, keď slúžim tzv. Novus ordo, teda reformovanú liturgiu, je pre mňa práve stará liturgia a jej znalosť veľkou studnicou k prežívaniu novej liturgie. Nevieť si predstaviť slávenie pokoncilovej liturgie bez znalosti tej starej a to je vlastne aj úsilie, ktoré vyjadril kardinál Joseph Ratzinger pojmom reforma reformy. O tú sa usiloval aj ako pápež. V súčasnosti k tomuto úsiliu pozerá kardinál Sarah vo svojich početných textoch.

V čom spočívajú podľa Vás hlavné prednosti tejto liturgie, ktorá napriek svojej dávnovejosti, dokáže v súčasnosti paradoxne oslovovať predovšetkým mladých veriacich?

Niektorí ideologickí a zarytí nepriatelia tejto liturgie vyčítajú veriacim, ktorí navštevujú túto formu svätej omše, ja ju rád nazývam – svätou omšou, ktorú slúžil Páter Pio a celé generácie veľkých svätcov, ktorých ešte uctieame –, že vytvárajú akúsi elitu. Akoby tí, ktorí sa jej zúčastňujú, hovorili „my sme lepší“. Toto je úplne nesprávny pohľad, navyše, veľmi zavádzajúci. Táto forma je práve pre tých slabých – preto, že sme slabí a hriešni o to viac potrebujeme všetky gestá a formy, aby sme sa viac priblížili k tomu, čo je sväté a Božské. My potrebujeme množstvo vonkajších gest a symbolov, aby nám sprostredkovali to, čo nás presahuje a je neviditeľné – Boha. K tomuto netreba ani liturgické vzdelanie, je to jednoduchá, katolícka antropológia.

Na druhej strane, v kráse liturgických paramentov ukazujeme aj našu snahu dať Bohu to najlepšie, čo máme. Túto skutočnosť predsa nájdeme na každej strane Písma. Stretávam sa s mnohými ľuďmi, ktorí prvýkrát prichádzajú na tradičnú svätú omšu a sú oslovení jej krásou a vzhľadom k tomu, že ju doteraz nepoznali, cítia sa byť ukrátení. Musíme si priznať, že po liturgickej reforme sa v Cirkvi rozšíril nevкус a puritanizmus, ktorý nemá nič spoločné s katolíckou vierou. **Kardinál Caffarra**, ktorého som mal možnosť osobne poznať, veľký priateľ Jána Pavla II., v jednej knihe rozhovorov krátko pred svojou smrťou povedal o moderných kostoloch, že **ešte niekoľko rokov a skončia ako to, čím aj v skutočnosti sú - ako sklady na tovar alebo ako plavárne**. Liturgia musí zo seba vyžarovať krásu a nadprirodzeno. Ona nie je jedným z mnohých miest stretnutia sa s Bohom. Ona je priamo, ako ju nazýva aj II. vatikánsky koncil, preberajúc tento názov z regule svätého Benedikta *Opus Dei*. Je miestom stretnutia s Bohom „par excellence“ a my ju ako takú naozaj musíme prežívať a v posvätnom priestore sa tak aj naozaj musíme správať.

Zároveň tradičná liturgia dáva lepšie vyniknúť skutočnosti, že ten, kto ju slávi a znovu sprítomňuje Kristovu obeť je Kristus samotný, ktorého kňaz len ako prostredník zastupuje. Je to práve tým, že svätá omša je presne vopred daná, je v nej predpísaný každý detail. Vôbec tu nejde o akýsi rubricizmus, to môže tvrdiť niekto, kto ju slávi bez ducha. Je veľký problém, že na mnohé veci v obnovenej liturgii neexistujú presné predpisy. Tento problém by nemusel existovať, ak by ju kňazi slávili poznajúc tradíciu. Toto bol úmysel **Benedikta XVI.** v už zmienenej reforme reformy. Skutočnosť je však v súčasnosti taká, ako ju vyjadruje aj jeden vtip uvedený v knihe Otta Hermana Pescha o II. vatikánskom koncile. Do koľkých kostolov vstúpime, v každom bude tá liturgia iná. Koľkokrát sa stretávame na svätých omšiach s troma kázňami, ktoré sú siahodlhé. Dnes si mnohí ľudia, žiaľ, vyberajú sväté omše podľa kazateľa, akoby stredobod liturgie bola kázeň a nie Kristova obeť, ktorá je znovu sprítomnená na oltári.

Musíme sa vrátiť k podstate, ktorou je znovu sprítomnenie Kristovho vykupiteľského diela. Už spomínaný Charles Journet v jednom duchovnom texte o svätej omši hovorí: „*Zatvor svoje oči a pred tvou tvárou je presne prítomné to, čo bolo pred tvárou Preblahoslavenej Márie.*“

Veriaci, ktorí sa snažia praktizovať svoju vieru práve v tejto liturgickej forme, bývajú často predmetom nepochopenia a predsudkov zo strany niektorých duchovných. V čom podľa Vás spočíva príčina týchto obáv a do akej miery sú podľa Vás oprávnené?

Myslím, že sú dve základné skupiny kritikov. Prvou skupinou sú tí, ktorí nepoznajú túto liturgiu. Druhou skupinou sú tí, ktorí ju poznať ani nechcú, lebo je v rozpore s ideológiou, ktorej sú ohlasovateľmi. Žiaľ, mnohí by chceli vidieť, aby Cirkev u nás bola podobná tej v Nemecku, kde sa na viacerých miestach zredukovala len na akúsi formu filantropického spolku. Kým v minulosti bol komunizmus odsudzovaný, **tak v súčasnosti sa mnohí bratríčkujú s jeho mladšou formou v podobe sofistikovanejšieho neomarxizmu.** Ten postupne riedi obsah viery na slogan typu „*majme sa radi*“ či „*všetci sme si bratmi*“, ktoré potom vedú aj k falošným formám ekumenizmu, kde už nie je cieľom hľadanie pravdy.

Stredobodom našej viery akoby už nebol Kristus, ktorý prináša spásu a večné vykúpenie. Obavy pred touto formou slávenia sú absolútne neoprávnené a sú dokonca v rozpore s nariadením Najvyššieho Velkňaza Benedikta XVI., ktorý napísal v *Summorum Pontificum*, že tejto liturgii sa má vzdávať „*povinná úcta*“. To, čo je povinné, nie je dobrovoľné. Tí, ktorí útočia na túto formu liturgie, robia čosi podobné, ako keby v rodine deti, či vnuci verejne útočili na vlastných starých rodičov. Keby aj ich kritika bola oprávnená, neuvedomujú si, že dnes by neboli na svete, nebyť ich.

Slávenie sv. omše v Lurdoch

Nuž a v neposlednom rade, keď sa pozrieme na Západ, je to jednoznačné. V jednom súkromnom rozhovore mi kardinál Sarah povedal, že tento problém vyrieši čas. **Pretože na Západe majú kňazské povolania len tie spoločnosti, kde sa uctieva cirkevná tradícia a ľudia sú vedení k úcte k nej, nie k pohrdaniu.** Toto, bohužiaľ, všímame postupne už aj u nás na Slovensku. Napokon, spoločnosti, kde sa pestuje tradičná liturgia, sú veľakrát mnohohodetné a nie je ojedinelé, že aj niekoľkí súrodenci sú kňazmi či rehoľnými sestrami.

Život Cirkvi sa v posledných desaťročiach radikálne menil, pričom začiatok tohto procesu sa viaže k 60. rokom. Výsledkom je často určitá rezignácia na Tradíciu medzi veriacimi laikmi, ale aj kňazmi. V čom podľa Vás spočíva príčina tohto javu a ako ho hodnotíte?

To, čo nazývate radikálnou zmenou, nemá korene v 60. rokoch, ako to spomínate. V Cirkvi bolo pnutie dlhodobo prítomné, zvlášť od čias priemyselnej revolúcie, ku ktorej sa samozrejme pridáva neskôr revolúcia roku 1968. Musíme však zobrať do úvahy jednu vec, ktorá je na okraji akejkoľvek diskusie aj v tzv. tradičných spoločnostiach. Je to reakcia Cirkvi na reformáciu, ako aj neskôr na jansenistické hnutie, ktoré sa v Európe postupne veľmi rozšírilo. To posledné sa týka aj nášho regiónu, keďže Mária Terézia si povolala z Leuvenu niektoré vedúce osobnosti jansenistického hnutia, ktoré tu potom pretrvalo v aktívnych nasledovníkoch až do minulého storočia a teda jeho následky pozorujeme až dodnes. Následne, protireformácia dohnaná reformačným hnutím k reakcii urobila také kroky, ktoré, zo spätného pohľadu, neboli najlepšie.

Do toho prichádza moderná filozofia, v tomto prípade zvlášť diela Immanuela Kanta. V nich je postupne, ako následok nominalistickej filozofie, zredukovaná kresťanská morálka na akési príkazy a zákazy, čo v našich končinách dovedie do dôsledkov práve jansenistické hnutie. Potom treba do tejto úvahy zahrnúť aj I. vatikánsky koncil, ktorý bol prerušený vojnou a ktorého dokončením mala byť v podstate náuka II. vatikánskeho koncilu o episkopáte. I. vatikánsky koncil a tiež ohrozený Pius IX., ktorý bol okolnosťami nútený potvrdiť svoju pozíciu a zaujať k aktuálnej situácii postoj o poslaní pápeža v Cirkvi. Skutočnosť, že náuka o episkopáte prišla až neskôr, podľa môjho názoru, podnietila zrod tzv. ultramontanizmu, ktorý je tu v niektorých krajinách, zvlášť bývalého komunistického bloku, vrátane nás, prítomný dodnes. Tým pádom sa u niektorých stal z pápeža niekto, kto je pomaly vo všetkom neomylný, čo samozrejme nie je pravda a Cirkev to ani nikdy neučila.

Na poslednom koncile sledujeme do istej miery aj objektívnu kritiku, viac „otvorených biskupov“ voči svetu tvárou-tvár liturgii, či fungovania Cirkvi. Je nepopierateľné, že Cirkev mala svoje problémy, ktoré bolo potrebné riešiť, tak to bolo v priebehu celých dejín. Druhou otázkou je forma tejto odpovede, ktorá sa čoskoro ukázala ako nedostatočná. Stačí sa pozrieť na vyjadrenia pápeža Pavla VI., alebo mladého Josepha Ratzingera. V podstate na problémy liturgie reagoval práve Pius XII. svojou krásnou **encyklikou *Mediator Dei***, kde upozorňuje na nebezpečenstvo zredukovania liturgie len na formu, bez pestovania Ducha.

Druhým problémom je už zmieňovaná stránka morálky. Viera sa vnímala len na základe príkazov a zákazov. Všimnite si, že tento problém nikdy nevyriešila ani moderná teológia, veď predsa Karl Rahner postavil svoje myslenie tiež na Kantovskom myslení a **bez pochopenia Kanta nie je možné pochopiť ani Rahnera** – ak je taký pokus vôbec možný (smiech).

Obnova morálnej teológie sa v plnej kráse prejavila len v dominikánskej tradícii, zvlášť vďaka práci dominikána otca Servaisa Pinckaersa, ktorý urobil veľký kus práce v skutočnej obnove morálnej náuky v duchu cirkevnej Tradície. Niet sa čomu čudovať, bol blízkym spolupracovníkom Jána Pavla II. pri písaní encykliky *Veritatis Splendor*, ktorá je dnes tŕňom v oku súčasných revolucionárov v Cirkvi. V tomto duchu je preto potrebné vnímať aj útoky homosexuálneho aktivistu a jezuitského kňaza **Jamesa Martina**, ktorý dokonca navrhol vymazanie Jána Pavla II. zo zoznamu svätých. Je normálne, že na Slovensku sú stále k dispozícii knihy tohto otvoreného heretika? Týmto revolucionárom však nejde o osobu Jána Pavla II., ale, podľa môjho názoru, sa snažia podkopať jeho náuku, ktorá je poslednou zábranou toho, aby sa vydali na cestu k liberálnej vízii Cirkvi. Znova vidíme dôležitosť návratu ku koreňom našej Tradície – náuke Svätého Tomáša Akvinského, ktorého II. vatikánsky koncil odporúča ako toho, kto má byť vedúcim svetlom vo výučbe budúcich kňazov. Je tomu naozaj tak? Kolkí dnes poznajú svätého Tomáša? V minulosti patrila jeho *Summa* medzi povinnú výbavu knižnice každého kňaza.

S Mons. Jánom Oroschom

Pri slúžení tradičnej sv. omše sa stretávate s veriacimi, ktorí sú oddaní jej navštevovaniu, oni sami, alebo ich deti Vám ako miništranti asistujú, vídavate ich manželky a rodiny. Rozprávate sa s nimi. Ako by ste zhodnotili vplyv tradičnej liturgie na túto komunitu? Aký máte dojem z týchto rodín?

Problémy sú všade rovnaké, avšak ako som už spomenul vyššie, tradičná liturgia viac zohľadňuje slabosť jednotlivca, lebo vychádza zo stáročných skúseností celej Cirkvi. Na druhej strane, v tejto forme liturgie je paradoxne veľká sloboda. Každý z nás je iný, nachádza sa v duchovnom živote na inom stupni a teda má aj inú potrebu. Preto je úžasné, že niekto sa môže zapájať do spevu, kto chce prežívať v tichosti liturgiu, tak ju prežíva v tichosti. Kto chce rozjímať nad nejakým textom, tak zase rozjíma. Súčasná kultúra je veľmi poznačená prevládajúcim gnosticizmom, ktorý chce všetko rovnaké. Keď sa táto znova aktuálna heréza presunie do nášho duchovného života, chceme aby boli všetci rovnakí. Avšak toto nie je katolícke. Myslíme si, že ľudia sú ako „klobásky“ – pomelieme mäso a zrazu nám z plničky vyskakujú rovnaké kúsky (smiech). Boh však stvoril v skutočnosti každú osobu jedinečnú. Každý z nás je originál, nie sme kópiou toho druhého. A toto musíme zohľadniť aj v našom prežívaní liturgie.

Čo sa týka veriacich, veľakrát ide o početné rodiny. Nie je vzácnosťou, že majú aj 4-5 detí. Za trošku viac ako rok sa počet veriacich po počiatočnej zvedavosti rozrástol z asi 20-30 už na cca 70 pravidelných účastníkov s tým, že vzhľadom na obmedzenú možnosť účasti – svätá omša je v nedeľu večer – sa títo účastníci obmieňajú. Nepriatelia tejto svätej omše veľakrát hanlivo hovoria, že je to pre babičky, avšak **priemerný vek účastníkov odhadujem asi na 25 rokov**, pričom práve dôchodcovia sú veľmi ojedinelá

skupina.

Kým som slúžieval svätú omšu v katedrále, občas sa mi stalo, keď trvala o pár minút dlhšie, že sa mi veriaci sťažovali na dĺžku. Pri tradičnej svätej omši si toto všímať nemusím. Nuž a ochota nasledovať náuku Cirkvi ako aj rady kňaza aj pri svätej spovedi spôsobuje, že veriaci na tradičnej svätej omši majú veľkú perspektívu k rastu. Opakujem však, že ide o rovnakých ľudí ako sú iní, akurát s tým rozdielom, že sú si úprimne vedomí, prečo na svätú omšu chodia, lebo vzhľadom na to, že jej slúženie nie je úplne rozšírené, musia si ho vedome vybrať. Dôležité je, aby liturgia privádzala ľudí k osobnému obráteniu a prehĺbeniu osobného vzťahu s Bohom. O duchovnom živote máme celé knižnice kvalitných kníh. Potrebujeme sa však vrátiť k podstate liturgie – **skutočnému klaňaniu sa Bohu.**

S kardinálom Burkom

V Cirkvi sa dnes niektorí snažia o určitý demokratizmus, ktorý stiera rozdiely medzi klérom a laikmi. Je tento trend podľa Vás správny?

Keďže som katolícky kňaz, moja odpoveď je samozrejme, že nie. Keď sa na to pozrieme historicky, tak v pokoncilových dejinách je nositeľkou tejto ideológie demokratizácie Cirkvi Nemecko, ktoré následne skrze misionárov, ako aj finančné podporovanie zahraničných misií rozšírilo tieto bludy do Latinskej Ameriky, kde sa veľmi vďačne zmiešali s teológiou oslobodenia. To je dôvod, prečo po voľbe Benedikta XVI. za pápeža jeden nemecký kardinál a kolega Josepha Ratzingera označil jeho voľbu za katastrofu. Ratzinger bol ideologickým oponentom kardinála Waltera Kaspera a bol to práve Kasper, kto sa najviac podieľal na rozšírení myšlienky demokratizácie Cirkvi. Kasperovo videnie Cirkvi vykladalo Cirkev doslova ako demokraciu, čo je v príkrom rozpore s katolíckou náukou. Ratzingerova voľba za pápeža bola teda tvrdým úderom takýmto ideám.

Ako je takáto vízia odrezaná od náuky Cirkvi vidíme v praxi v Nemecku. Biskupská konferencia tam funguje, ako nejaká forma parlamentu, kde má každý svoj hlas. Ak sa niečo odhlasuje, tak to platí bez ohľadu na to, či to je v rozpore s náukou Cirkvi. Na druhej strane je to absolútne popretie toho, že Krista reprezentuje vo svojej diecéze diecézny biskup. Následne, ak sa nájdú v Nemecku ešte katolícki biskupi v pravom slova zmysle, ako napríklad regensburgský biskup Vodelholzer, alebo kolínsky kardinál Woelki, tak sa im vytýka, že narušajú kolegialitu biskupského zboru. Preto nemal ani minulý, ani aktuálny predseda nemeckých biskupov problém vyhlásiť, že do konca roka zavedú svätenia žien, alebo budú dávať sväté prijímanie aj nekatolíkom, čo je v úplnom rozpore s náukou Cirkvi.

Toto nebezpečenstvo videl kardinál Ratzinger už v 80. rokoch, keď opakovane vo svojich knižných rozhovoroch kritizoval biskupské konferencie. Vyčítal im, že názor jednotlivca sa stratí v mase hlasujúcich

biskupov. Následne ten, kto má opačný názor, sa z kolegiality neozve. Na druhej strane nikomu nie je príjemné byť tým, kto vytŕča z radu alebo nesúhlasí a je pohodlnejšie hlasovať za jedno s ostatnými.

Čo sa týka vzťahu laikov a kléru, spomenul by som skúsenosť z Francúzska. Keď som tam bol ako bohoslovec, ktorý sa chcel naučiť jazyk, tak sa vo farnosti, ktorá bola na pobreží Atlantického oceánu a slúžila ako rekreačná oblasť, objavil jeden kňaz z inej diecézy, toho času na dovolenke. Zvláštne bolo, že vždy sedel medzi veriacimi v lavici. Pýtal som sa farára, čo sú to za spôsoby, že kňaz nekoncelebruje ani neslúži svätú omšu, ale je účastný len s ľudom. Po rozhovore s ním sme však zistili, že bol psychicky na dne. Totiž, po tom, čo sa po desaťročiach vrátil z misií v Afrike do svojej diecézy na juhu Francúzska, nastala preňho veľmi nepríjemná situácia. Veriaci ho po konsekrácii Eucharistie vyhnali od oltára, že už ho vo zvyšnej časti sv. omše nepotrebuju, veď kňazmi sú všetci...

Takáto ideológia nevznikla medzi laikmi zo dňa na deň. Odovzdali im ju ich biskupi a kňazi v rokoch po II. vatikánskom koncile.

Súčasná doba je typická svojím kultom zdravia a telesnosti. Častokrát sa aj medzi veriacimi katolíkmi ozýva pri oslavách a gratuláciách želanie: „Hlavne, aby sme boli zdraví!“ Je podľa Vás toto uprednostňovanie telesného zdravia, ako hlavného cieľa, pre kresťana adekvátne?

Táto otázka sa podľa môjho názoru dotýka ďalšieho sporu minulého storočia v teológii a v Cirkvi. Zároveň je spätý aj s jansenizmom a pelagianizmom, ktorý som už spomínal. Je to videnie, ktoré stratilo vertikálny pohľad na realitu. Donedávna ešte aj všeobecná kultúra akceptovala aspoň metafyzický fakt, že máme nad sebou „niečo nadprirodzené“, čo my veriaci voláme Boh. Kant, keď k tejto pravde nevedel dospieť, vyhlásil ju za základný postulát rozumu, pretože si nevedel vysvetliť morálku bez jestvovania Boha.

Dnešný človek žije akoby Boh neexistoval a táto zosvetštená vízia prenikla, žiaľ, aj do Cirkvi. Už G. K. Chesterton upozorňoval, že problémom budúcnosti nebude nevier a ľudí, ale to, **že ľudia budú veriť všetkému**. Tak si človek, ktorý stratil vieru, urobil Boha zo svojej telesnosti. Je absurdné vidieť ľudí, ktorým aj u nás neprekážali zatvorené kostoly, naopak ešte vyhlasovali s ich zatvorením svoj súhlas, bez náznaku akéhokoľvek protestu, na druhej strane utekali za vakcínami, akoby to boli novodobé božstvá, ktoré im prinesú akúsi formu spásy. Prestali sme vnímať svoj ľudský život ako čas, keď máme slúžiť Bohu a blížnemu a pozeráť sa na smrť s nádejou na večný život. Svätý Tomáš vo svojej *Summe* opisuje katastrofu smrti ako hroznú realitu a následok dedičného hriechu. Človeku je neprirodzený stav oddelenia duše od tela, avšak na druhej strane svätý Pavol opisuje krásu večného života: „*Ani oko nevidelo, ani ucho nepočulo, ani do ľudského srdca nevystúpilo, čo Boh pripravil tým, ktorí ho milujú.*“ (1 Kor, 2,9) Aby človek mal videnie večnosti podobné tomu Pavlovmu, musí byť v prvom rade človekom modlitby.

Znovu použijem príklad z tradičnej liturgie. Kňaz sa pred koncilom modlil každý deň povinne breviár aspoň hodinu, hodinu pätnásť, čo, pripúšťam z vlastnej skúsenosti, môže byť občas náročné. Avšak modlil sa. Po koncile sa povedalo, že kňazi majú veľa práce, treba preto breviár skrátiť. **Takže to, čo sa kedysi modlil kňaz za týždeň, sa v súčasnosti modlí za mesiac**. Bol tam ešte ďalší vznešený motív – kňazovi tak ostalo viac času na osobnú modlitbu. Ale je to v súčasnosti naozaj tak? Kardinál Sarah vo svojich dielach upozorňuje na to, že sa nachádzame v súčasnej kríze, lebo chýbajú tí, čo sa klaňajú Bohu. Zároveň viackrát cituje francúzskeho trapistu, otca Hieronyma Kieffera, ktorého jedno dielo nesie názov *Notre*

coeur contre atheisme (Naše srdce proti ateizmu) a v ňom upozorňuje na nové, oveľa nebezpečnejšie formy ateizmu. Ten súčasný nazýva tekutým ateizmom. Už nejde o niečo pevné, na čo s ľahkosťou narazíme, ale je to skôr niečo ako tekutina, ktorá sa nám postupne vpija pod kožu.

Vieme o Vás, dôstojný otec, že ste pobudli dlhší čas v Ríme, stretávali ste sa s význačnými osobami z radov cirkevných hodnostárov, videli ste zblízka Rímsku kúriu. Aké dojmy ste si odniesli z tohto pobytu? Čo Vás najviac potešilo a naopak, čo bolo pre Vás sklamaním?

Ako hovoríeva náš emeritný otec arcibiskup, Cirkev je Božsko-ludská inštitúcia, ktorej najväčším dôkazom Božskosti je práve ten ľudský prvok. Cirkev napriek rozličným pochybeniam prežila rôzne ťažké časy. Trvalo päť storočí, kým z nej vymizol ariánsky blud. Len si predstavte, že v istom období bolo až **70% biskupov ariánov** – teda nemali katolícku vieru, lebo popierali Božstvo Ježiša Krista.

Aj dnes vychádzajú mnohé nepekne pravdy na povrch. Stačí spomenúť len prípad bývalého kardinála McCaricka a na tú skutočnosť, ako sa poukazuje na prítomnosť homosexuálnej lobby v Cirkvi, na ktorú dlho upozorňuje tiež skvelý poľský kňaz a profesor Dariusz Oko.

Tieto skutočnosti nás môžu viesť do omylu podobnému tým, ktorí chcú mať z Cirkvi demokraciu. Vidieť Cirkev len čisto ľudským pohľadom. Avšak Cirkev je v prvom rade Kristovým mystickým telom a potom máme aj ostatné obrazy; v prvom rade je však mystickým telom, pretože je to biblický pojem prevzatý od svätého Pavla. A s týmto pohľadom je potrebné bojovať proti hriechom a bludom, povedal by som doslova ich kynovať. Kto neprijíma náuku Cirkvi, nemá v nej ani miesto, pretože jej prijatie nie je čistým úkonom vôle, ale je znakom prítomnosti nadprirodzenej čnosti viery v nás.

Nuž, a aby som bol konkrétny, stretnutia s mnohými kardinálmi, biskupmi i kňazmi sú v Ríme veľkým povzbudením. Hrozí nám riziko, že popri tom všetkom zle, prestaneme vnímať dobro. Spomeniem len niekoľko známejších príkladov.

vdp. Ľubomír Urbančok s kardinálom Georgeom Pellom

Stretnutie s kardinálom Georgeom Pellom bolo mimoriadne. Stretol som ho síce už viackrát a viackrát som s ním aj hovoril, avšak po tom, čo prešiel väzením, to bolo predsa len iné. Tí, ktorí čítajú moje texty, vedia, že som ho celý čas zastával. Nie je možné, aby niekto s takými jasnými argumentami proti známemu ateistovi Richardovi Dawkinsonovi v televíznej diskusii ako kardinál Pell, spáchal také príšerné hriechy nečistoty, z ktorých bol obviňovaný. Svätý Tomáš nás učí, že hriech nečistoty zatemňuje myseľ a preto je možné do istej miery identifikovať ľudí, ktorí sú v nich ponorení. Z kardinála po 414 dňoch väzenia a dlhej ceste do Ríma,

množstve osočovaní vyžarovala veľká duchovná vyrovnanosť. Jeho svedectvo bude mementom ešte veľmi dlho a o to viac sa tešíme vydaniu jeho denníkov z väzenia. Zatiaľ vyšiel len prvý diel, ktorý je nesmierne hlboký a silný.

Veľkým povzbudením sú pre mňa stretnutia s kardinálom Burkom, ktorý ma svojou otcovskou starostlivosťou sprevádzal od bohosloveckých čias, keď som bol v Ríme ešte seminaristom. Taktiež jeho veľká duchovná vyrovnanosť, zároveň vedomie si svojho postavenia i zodpovednosti, hlboká zbožnosť. To sú všetko veci, ktoré by mali tvoriť podstatu našich medziľudských vzťahov a zvlášť dojmov z Cirkvi, ako aj pripravenosť trpieť za pravdu za každú cenu. A potom jeho emblematické, veľmi časté slová z evanjelia, keď nás Ježiš uisťuje o Cirkvi, že „pekelné brány ju nepremôžu“ – *Non praevalent*, ako hovorievame po latinsky. To nech je pred našimi očami vždy, keď sme svedkami toho smutného chaosu, ktorý nás všade obklopuje.

Srdečne ďakujeme za rozhovor!

Pýtal sa Branislav Michalka

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/rozhovor-s-vdp-lubomirom-urbancokom-potrebuje-sa-vratit-k-podstate-liturgie-skutocnemu-klananiu-sa-bohu/>